KONEYRITTÄJÄT

Asiantuntijalausunto

Simo Jaakkola
varatoimitusjohtaja

4.3.2022

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Asia: **U 12/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionin ulkopuolelle sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta**

Koneyrittäjien liitto toteaa lausuntonaan valtioneuvoston kirjelmästä (U 12 / 2022 vp) eduskunnalle seuraavan.

Asetuksen lähtökohtana oleva metsäkadon pysäyttäminen on kannatettava. Metsien tilan heikkenemistä koskevat vaatimukset ovat kuitenkin epämääräisiä, eikä niiden tarkempaa määrittelyä voi tehdä keskitetysti koko maailman tai edes Euroopan metsiä koskien. Jos metsien tilan heikkenemistä koskevia kriteereitä pitää olla asetuksessa mukana, päätösvalta yksityiskohdista pitää säilyttää jäsenvaltioilla, ei komissiolla. Lähes 80 prosenttia maailman metsäkadosta johtuu soijan, naudanlihan, palmuöljyn, kahvin ja kaakaon kaltaisten hyödykkeiden tuotantoalueiden kasvattamisesta. Ehdotuksella pyritään varmistamaan, että näitä hyödykkeitä ei tuoteta metsiä hävittäen taikka metsien tilaa heikentäen. Metsien hävitystä koskeva tavoite on selkeä ja hyvä. Metsien tilan heikentämisen estäminen/vähentäminen on tavoitteena hyvältä tuntuva, mutta globaalisti metsiä koskien äärimmäisen vaikea ellei mahdotonta toteuttaa tällä tavalla. Nyt esillä olevassa ehdotuksessa metsien tilan heikkenemistä yritetään toteuttaa kestävän puunkorjuun kriteerien kautta ja lopputulos on hyvin yleisellä tasolla, jonka tueksi kaavaillaan EU-tason tarkentavia määräyksiä, mikä ei ole Suomesta katsoen ollenkaan toivottava suunta.

Määritelmät ovat hyvin yleistasoisia ja esitys sisältää mahdollisuuden EU-komission määritellä ne tarkemmin. Tästä ei voi ennustaa muuta kuin ongelmia. Metsäkadon määritelmä on selvä; maankäytön muutos metsästä maatalouteen on metsäkatoa. Mutta metsien tilan heikkenemistä koskevat määritelmät ovat niin yleisiä, että niiden kanssa on lähes mahdoton toimia. Ne vaatisivat täsmennyksiä ja lisämäärityksiä ollakseen jotenkin toteuttamiskelpoisia. Ongelmana on se, että täsmennysten teko olisi komission vastuulla. Tarkentavien vaatimusten määrittely pitäisi tehdä ehdottomasti kansallisesti, ei komissiossa.

Sitratie 7, 00420 Helsinki
puh. 040 900 9410, fax (09) 563 0329
etunimi.sukunimi@koneyrittajat.fi
www.finnmetko.fi, www.koneyrittajat.fi

Ehdotuksen mukaan metsäkatovapaassa tuotantoketjussa puunkorjuussa ei saa aiheuttaa metsien tilan heikentymistä. Metsäkatovapaa tuotantoketjun ehto 2 on hyvinkin ongelmallinen. Heikkenemisellä tarkoitetaan pitkäaikaisia negatiivisia vaikutuksia metsien biologiseen ja taloudelliseen tuottavuuteen. Kun esimerkiksi metsä uudistetaan, sieltä yleensä hakataan enin osa puista pois. Tällä aiheutetaan vuosikymmeniä kestävä biologinen ja myös taloudellinen tuottavuusvaikutus metsään. Ovatko suomalaiseen metsänhoitoon kuuluvat uudistushakkuut tällöin ei – kestäviä ja ei metsäkatovapaita hakkuita. Biologisen vaikutuksen ja tuottavuusvaikutuksen negatiivisuutta ei ole myöskään tarkemmin määritelty ja siksi negatiivisen vaikutuksen määrittelykin kaipaisi tarkennusta, jonka ilmeisesti esityksen mukaan tekisi EU-komissio. Biologiset ja tuottavuusvaikutukset ovat kuitenkin paikallisiin oloihin sidottuja. Komissiolle suomalaiset metsien käsittelytavat ovat kokemusten mukaan aika vieras asia. Tästä rakentuisi ilmiselvästi ongelma. Tällaiset asiat tulee ratkaista kansallisesti.

Metsien tilan heikkenemisen estäminen edellyttää ehdotuksen mukaan kestäviä puunkorjuuoperaatioita. Se tarkoittaa ehdotuksen mukaan maaperän laadun ja monimuotoisuuden huomioimista puunkorjuussa. Tämä ei ole Suomessa ongelma. Puunkorjuuta säädellään kuten muutenkin metsätaloutta metsälailla sekä vapaaehtoisella metsien sertifioinnilla, joka tosiasiassa kattaa lähes koko metsäpinta-alamme. Lisäksi meillä on metsänhoidon suositukset, joiden mukaan hakkuita yleisesti tehdään ja arvioidaan. Korjuun laatu tulee varmistettua näiden mukaisella toiminnalla. Kestävien puunkorjuuoperaatioiden todisteluun pitäisi riittää lain, sertifioinnin ja metsänhoitosuositusten mukainen toiminta ja tarkastelu suuralueittain. Ei ole tarvetta lähteä kohdekohtaiseen tarkasteluun.

Ehdotuksen mukaan kestävään puunkorjuuseen kuuluu kantojen ja juurien noston välttäminen. Kannot voivat olla hyvä polttoaine oikein tuotettuna ja niiden nostoa varten on olemassa suositukset, joissa huomioidaan ekologiset näkökulmat. Kantojen nosto polttoainetuotantoa varten on ollut viime vuodet vähäistä etenkin laadullisista syistä, kantomurske sisältää helposti liikaa maa-ainesta. Mutta oikein toteutettuna kannot voisivat olla hyvä lisä puupolttoainevalikoimassa. Ukrainan sota nostaa esiin huoltovarmuuden merkityksen, missä kannoistakin tehdyllä polttoaineella on oma osuutensa. Siksi kantojen nosto pitäisi voida säilyttää mahdollisuutena.

Kestävä korjuuoperaatio määritellään ehdotuksessa myös sellaiseksi, jossa vältetään korjuuta vaurioherkiltä mailta. Tässä yhteydessä on ehdottoman tärkeää huomioida, että suomalainen metsä on vaurioherkkyydeltään voimakkaasti muuttuva vuodenaikojen mukaan ja myös käytettävä teknologia sekä työtavat vaikuttavat asiaan. Esimerkiksi turvemaalla kasvava metsä, jota on Suomessa noin 9 miljoonaa hehtaaria, on lähtökohtaisesti vaurioherkkä, mutta talvella ja kuivina kesinä se ei ole sitä. Työkoneiden varustuksella, korjuuajankohdan valinnalla ja oikeilla työskentelytavoilla puuta voidaan korjata lähes ympäri vuoden myös lähtökohtaisesti vaurioherkillä alueilla. On hyvin ongelmallista esittää kestävän

puunkorjuun kriteeriksi, että puunkorjuu vaurioherkillä alueilla ei olisi kestävää ja siten ei olisi metsäkatovapaata.

Puunkorjuulta edellytetään metsäkatovapaassa tuotantoketjussa, että on vältetty laajoja avohakkuita. Mikä on laaja avohakkuu – 1 ha , 3 ha, 5 ha, 10 ha? Siihen, minkälainen avohakkuu tai muu hakkuutapa ja sen suuruus mihinkin paikkaan sopii, vaikuttaa metsänomistusrakenne, metsätyyppi, metsän luontaisen kasvupaikan ja aiemman käsittelyn luoma kuviointi, metsän maantieteellinen sijainti, maanomistajan toiveet ja muut seikat. Lisäksi suomalainen metsälaki lähtee yksiselitteisesti siitä, että metsää ei saa hävittää eli avohakattu metsä täytyy uudistaa viljellen tai luontaisesti. Nämäkin asiat ovat oltava ehdottomasti oltava kansallisessa päätäntävallassa.

Puunkorjuulta edellytetään metsäkatovapaassa tuotantoketjussa, että on käytetty korjuumenetelmiä, jotka vähentävät vaikutuksia maaperän laatuun sekä monimuotoisuus- ja kasvupaikkatekijöihin. Korjuumenetelmä vaikuttaa maaperän laatuun, mutta enemmän siihen vaikuttaa ajoitus eli se, milloin puunkorjuu tehdään. Talvella maan ollessa jäässä maaperävaikutukset ovat minimaaliset. Maan ollessa sulana, maaperävaikutukset voivat olla suuremmat. Suomen oloissa voidaan todeta, että puunkorjuustamme ei synny palautumattomia maaperävaikutuksia. Monimuotoisuustekijöihin syntyy lähes kaikissa puunkorjuutoimenpiteissä vähentymistä. Hakkuissahan poistetaan puita. Kasvupaikkatekijäthän ovat pääosin maaperätekijöitä ja niihin ei puunkorjuulla juurikaan ole vaikutusta.

Yhteenvetona voidaan edellä kerrotun perusteella todeta, että : olemme yhtä mieltä valtioneuvoston esittämän huolen kanssa siitä, että metsien tilan heikkenemisen tarkasteluun liittyy suurta epävarmuutta, riskejä ja myös hallinnollista taakkaa. **Siksi Koneyrittäjien näkemys on, että metsien tilan heikkenemistä koskeva kohta ja sen perusteella tehdyt säännökset on poistettava asetuksesta tai siihen liittyvät asiat ja niiden tarkempi määrittely on jätettävä kansalliseen päätäntävaltaan komission sijaan.**

Toimijoiden velvollisuudet

Ehdotuksen mukaan vastuu metsäkatovapaista tuotantoketjuista on toimijoilla. Toimijoilla tarkoitetaan ehdotuksen mukaan joko luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka kaupallisen toiminnan aikana saattavat unionin markkinoille tai vievät unionin markkinoilta asetuksen kannalta merkityksellisiä hyödykkeitä tai tuotteita. Valtioneuvoston kirjelmässä kait olisi syytä tarkentaa, ettei tällainen vaatimus koske hankintakauppoja tekevää yksittäistä metsänomistajaa.

Asianmukaista huolellisuutta koskeva ilmoitus

Ehdotuksen mukaan toimijoiden on tehtävä **Asianmukaista huolellisuutta koskeva ilmoitus**. Sen kohta kolme kuuluu*: 3. Country of production and all plots of land of production, including geo-localisation coordinates, latitude and longitude. Where a product or commodity contains materials, ingredients or components*

produced in different plots of land, the geo-location coordinates of all different plots of land shall be included;

Tämän toteuttamismahdollisuuksia epäilemme. Miten tällaiset vaatimukset voidaan toteuttaa esimerkiksi sellua, kartonkia tai puutavaraa tuottavassa teollisuudessa? Asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän vaatimukset täyttää näkemyksemme mukaan metsänkäyttöilmoitusmenettely. Tieto toimenpiteistä paikkatietoineen säilyy Suomen metsäkeskuksella ja metsänkäyttöilmoitusten mukaisia toimenpiteitä valvotaan maastotarkastuksin ja kaukokartoitusmenetelmin. Turha velvoittaa toimijoita tuottamaan ehdotuksen mukaisia tietoja.

Delegoidut säädökset.
Komissiolle ollaan ehdotuksen mukaan antamassa monessa asiassa mahdollisuus antaa delegoituja säädöksiä. Jäsenmaiden päätäntävalta metsäasioissa kapenee tämän toteutuessa huomattavasti. Emme hyväksy.

Helsingissä 3.3.2022

Koneyrittäjät ry

Simo Jaakkola
varatoimitusjohtaja

Koneyrittäjät ry on runsaan 2000:n energia-, maarakennus- ja metsäalan koneyrittäjän valtakunnallinen yrittäjä- ja työnantajajärjestö. Koneyrittäjät työllistävät metsäalalla välittömästi itsensä lisäksi noin yli 5000 työntekijää.